

Professional reconversion to ensure a better professional future

2022-1-ES01-KA220-ADU-000085069

Kapitola 7: Komunikácia

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Tento dokument bol vytvorený pod licenciou Creative Commons:

Attribution-Non-Commercial-Share Alike (CC BY-NC-SA).

Celý tento dokument alebo jeho časť môže byť použitý, kopírovaný a zverejnený za predpokladu, že je uvedený pôvod, nie je používaný komerčne a jeho licencia nie je upravená.

Všetky práva vyhradené.

© Copyright 2023 ConvertYourFuture

Vylúčenie zodpovednosti

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a názory sú však len názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a názory Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nezodpovedajú.

Informácia

Projekt	Premeňte svoju budúcnosť – Profesionálna konverzia na zaistenie lepšej profesijnej budúcnosti
Projekt N°	2022-1-ES01-KA220-ADU-000085069
Pracovný balík	2 – online kurz – Zručnosti pre profesionálnu premenu
Dátum	30/06/2023
Typ dokumentu	príručka
Jazyk	Slovenský
Editori	Eduardo Isla, Cristina Liqueste, Manuel Carabias Herrero, Flavia Chiarelli, Eirini Theochari, Maria Malliora, Marek Lukáč, Klaudius Šilhár, Sophie Pérez Poveda, Rita Silva Varisco, Guillaume Henri

Konzorcium

CEOE
Castilla y León

FORMATIVE FOOTPRINT

AVA

Consorzio
COMUNITÀ
BRIANZA
Imprese Sociali

E-SCHOOL
EDUCATIONAL GROUP

LIGUE
del enseignement

Index

Úvod	4
Vzdelávacie ciele	4
7.1. Čo je to komunikácia?	4
7.1.1. Definícia	4
7.1.2. Vlastnosti	4
7.1.3 Hodnoty	4
7.1.4 Dôležitosť komunikácie v modernom živote	4
7.2 Vzdelávacie prístupy ku komunikácii	4
7.2.1 Výučba komunikácie	4
7.2.2 Výzvy / bariéry	5
7.2.3 Úloha lektora	5
7.2.4 Podpora komunikácie vo vzdelávaní	5
7.2.5 Hodnotenie	5
7.3 Osvedčené postupy/aplikácie vo vzdelávaní dospelých	5
Referencie	5
Odporúčané zdroje	5

Úvod

Efektívna komunikácia je životne dôležitá v dnešnom prepojenom svete, kde dochádza k interakciám naprieč rôznymi platformami a kultúrnymi hranicami. Zamestnávateľia si vysoko cenia jednotlivcov, ktorí majú silné komunikačné schopnosti, vrátane schopnosti jasne vyjadrovať myšlienky, aktívne počúvať a efektívne spolupracovať (Poláková et al., 2023). Preto je nevyhnutné, aby vzdelávatelia dospelých kládli dôraz na rozvoj komunikačných zručností u učiacich sa, čo im umožní uspieť v profesionálnom a osobnom kontexte. Cieľom tejto časti je definovať komunikáciu a preskúmať, ako môžu vzdelávatelia dospelých pomáhať učiacim sa pri zlepšovaní ich komunikačných schopností.

Vzdelávacie ciele

Učiaci sa budú môcť:

- charakterizovať pojem komunikácia a jej význam v rôznych aspektoch života
- vysvetliť význam efektívnej komunikácie v rôznych prostrediach
- vymenovať rôzne prístupy k výučbe a zlepšovaniu komunikačných zručností
- opísať osvedčené postupy a praktické aplikácie komunikácie vo vzdelávaní dospelých.

7.1. Čo je to komunikácia?

7.1.1. Definícia

Komunikácia je mnohostranný proces zahŕňajúci výmenu a prenos informácií, myšlienok, myšlienok a emócií medzi jednotlivcami alebo skupinami. Zahŕňa verbálne, neverbálne a písané formy vyjadrenia a zohráva kľúčovú úlohu pri vytváraní spojení, budovaní vzťahov a sprostredkovaní významu.

Jedna široko akceptovaná definícia komunikácie pochádza od Medzinárodnej asociácie obchodných komunikátorov (IABC), ktorá uvádza, že komunikácia je „proces porozumenia a zdieľania významu“ (IABC, n. d.). Táto definícia kladie dôraz na vzájomné porozumenie a zdieľanú interpretáciu správ ako základných prvkov efektívnej komunikácie. Znamená to, že komunikácia zahŕňa nielen sprostredkovanie informácií, ale aj zabezpečenie toho, aby zamýšľaní príjemcovia presne prijali a pochopili zamýšľaný význam.

Ďalším dôležitým aspektom komunikácie je aktívne počúvanie, ktoré zahŕňa pozorné prijímanie, interpretovanie a reagovanie na verbálne a neverbálne signály. Aktívne počúvanie je kľúčové pre pochopenie druhých, podporu empatie a podporu efektívneho dialógu.

7.1.2. Charakteristika

Hoci je komunikácia široký a komplexný pojem, existujú kľúčové aspekty, ktoré prispievajú k jej efektívnosti (napr. Al. Shatti, Bischoff & Willy, 2017). Tieto aspekty pomáhajú jednotlivcom

sprostredkovať posolstvá jasne, nadviazať vzťah a podporovať zmysluplné spojenia. Tu je niekoľko základných prvkov efektívnej komunikácie:

1. Zrozumiteľnosť: Efektívna komunikácia vyžaduje jasnosť pri sprostredkovaní myšlienok, myšlienok a informácií. Zahŕňa to používanie stručného a presného jazyka, koherentné usporiadanie myšlienok a zabezpečenie toho, aby posolstvo bolo ľahko pochopiteľné pre zamýšľané publikum.

2. Aktívne počúvanie: Aktívne počúvanie zahŕňa pozorné a empatické zapojenie sa do správ ostatných. Vyžaduje si to zamerať sa na rečníka, pochopiť jeho perspektívu a poskytnúť primeranú spätnú väzbu. Aktívne počúvanie podporuje vzájomné porozumenie a znižuje nedorozumenie.

3. Neverbálna komunikácia: Neverbálne signály, ako sú výrazy tváre, reč tela, tón hlasu a gestá, zohrávajú významnú úlohu v komunikácii. Môžu sprostredkovať emócie, zdôrazniť význam a posilniť alebo protirečiť verbálnym správam. Uvedomenie si a efektívne využívanie neverbálnych podnetov zlepšuje efektivitu komunikácie.

4. Adaptabilita: Efektívny komunikátor prispôsobuje svoj komunikačný štýl tak, aby vyhovoval rôznym publikám a kontextom. Zohľadňujú kultúrne normy, individuálne preferencie a špecifické požiadavky situácie. Prispôbenie komunikácie podporuje inkluzívnosť, porozumenie a spoluprácu.

5. Spätná väzba: Komunikácia je obojsmerný proces, ktorý zahŕňa poskytovanie a prijímanie spätnej väzby. Spätná väzba pomáha objasniť porozumenie, riešiť nedorozumenia a zabezpečiť presné prijatie zamýšľanej správy. Konštruktívna spätná väzba podporuje rast a neustále zlepšovanie komunikačných zručností.

6. Empatia: Empatia je schopnosť porozumieť a zdieľať pocity a perspektívy druhých. Hrá zásadnú úlohu v efektívnej komunikácii tým, že podporuje spojenie, buduje dôveru a podporuje pozitívne vzťahy. Empatická komunikácia podporuje otvorenosť a uľahčuje zmysluplný dialóg.

7.1.3 Hodnoty

Efektívna komunikácia umožňuje jednotlivcom zvládať výzvy, spájať sa s ostatnými a podporovať porozumenie. Umožňuje ľuďom vyjadriť sa, zdieľať nápady a efektívne spolupracovať. Komunikácia hrá dôležitú úlohu pri budovaní vzťahov, riešení konfliktov a dosahovaní spoločných cieľov. Rozvojom silných komunikačných zručností môžu jednotlivci zvýšiť svoje sebavedomie, prispôbivosť a kreativitu.

Prostredníctvom efektívnej komunikácie môžu jednotlivci prekonávať prekážky, učiť sa zo skúseností a nachádzať inovatívne riešenia problémov. Podporuje odolnosť tým, že pomáha jednotlivcom odraziť sa od komunikačných porúch alebo nedorozumení. Uvažovaním o komunikačných stratégiách používaných na navigáciu v zložitých situáciách jednotlivci získavajú hlbšie pochopenie vlastnej kreativity a schopností riešiť problémy.

Spojenie medzi odolnosťou a prispôsobivosťou je zrejmé v komunikácii. Schopnosť prispôbiť a upraviť komunikačné štýly, prístupy a metódy na základe kontextu a publika je v rýchlo sa meniacom svete kľúčová. Komunikácia umožňuje jednotlivcom vyvíjať sa, prijímať zmeny a spochybňovať existujúce postupy. Odolnosť umožňuje rýchlo sa spamätať z neúspechov a zlyhaní, zatiaľ čo adaptabilita umožňuje prispôbiť sa zmenám a novým situáciám. Tieto vlastnosti sú nevyhnutné v čase zmien, pretože umožňujú zachovať pokoj a rozvahu pod tlakom.

7.1.4 Dôležitosť komunikácie v modernom živote

V modernom živote je efektívna komunikácia nevyhnutná vzhľadom na rýchly vývoj profesií a dynamickú povahu pracoviska. Ako sa pracovné úlohy menia a objavujú, jednotlivci sa musia neustále učiť, trénovať a byť si vedomí zložitosti a výziev v ich príslušných oblastiach. Technologický pokrok, digitálne zdroje a automatizácia prispievajú k tempu zmien, takže je potrebné, aby sa jednotlivci prispôbili a získali nové zručnosti (napr. Thornhill-Miller et al., 2023).

Moderné pracovisko často vyžaduje, aby sa jednotlivci orientovali v rozmazaných pracovných úlohách a žonglovali s rôznymi zodpovednosťami v rôznych prostrediach. Schopnosť efektívne komunikovať v rôznych kontextoch, spolupracovať s rôznymi tímami a prepínať medzi úlohami sú kľúčové zručnosti. Okrem toho môžu jednotlivci potrebovať významné kariérne zmeny alebo využiť nové príležitosti, ktoré si vyžadujú 180° posun v ich profesionálnej dráhe.

Dôrazom na adaptabilitu a efektívne komunikačné zručnosti jednotlivci ukazujú svoju ochotu prijať zmeny, učiť sa nové veci a prispievať k hodnotám pre zamestnávateľov. Vzájomná prepojenosť a vzájomná závislosť profesionálnych sektorov, trhov a krajín vytvára zdroje krehkosti a neistoty. Na zvládnutie týchto výziev je potrebná neustála pozornosť, monitorovanie a vytváranie kolektívnych procesov odolnosti. Efektívna komunikácia umožňuje rýchlu reakciu na potenciálne otrasy, hľadanie alternatívnych riešení a predvídanie budúceho vývoja.

7.2 Vzdelávacie prístupy ku komunikácii

7.2.1 Výučba komunikácie

Vyučovanie komunikačných zručností je dynamický proces, ktorý si vyžaduje angažované prístupy na podporu efektívnej komunikácie u učiacich sa. Vzdelávatelia môžu využívať rôzne stratégie na rozvoj a zlepšenie komunikačných zručností u svojich učiacich sa. Tu je niekoľko efektívnych spôsobov výučby komunikačných zručností:

- **Interaktívne diskusie:** Povzbudzujte učiacich sa, aby sa zapojili do interaktívnych diskusií s cieľom rozvíjať svoje komunikačné schopnosti. Vytvorením bezpečného a inkluzívneho vzdelávacieho prostredia môžu vzdelávatelia uľahčiť otvorený a rešpektujúci dialóg. Tento prístup umožňuje učiacim sa precvičovať si aktívne počúvanie, formulovať svoje myšlienky, jasne vyjadrovať myšlienky a premyslene reagovať na ostatných.

- **Hranie rolí a simulácie:** Začleňte hranie rolí a simulácie, aby ste učiacim sa poskytli príležitosti na precvičenie komunikácie v realistických scenároch. Tieto aktivity umožňujú učiacim sa vstúpiť do rôznych rolí, preskúmať rôzne perspektívy a zlepšiť ich schopnosť prispôbiť svoj komunikačný štýl na základe daného kontextu.
- **Rozvoj prezentačných zručností:** Ponúkajte učiacim sa príležitosti na rozvoj a prezentáciu prezentácií. Tento prístup pomáha budovať dôveru vo vystupovanie na verejnosti, organizáciu nápadov a efektívne doručovanie správ. Vzdelávatelia môžu učiacim sa poskytnúť konštruktívnu spätnú väzbu a rady, aby pomohli zlepšiť ich prezentačné schopnosti.
- **Zážitkové vzdelávanie:** Zapojte učiacich sa do zážitkových vzdelávacích aktivít, kde môžu uplatniť komunikačné zručnosti v kontextoch reálneho sveta. To môže zahŕňať projekty, prácu v teréne alebo stáže, ktoré si vyžadujú efektívnu komunikáciu s externými zainteresovanými stranami. Zážitkové učenie pomáha učiacim sa pochopiť praktické aplikácie komunikácie a zvyšuje ich prispôbitosť v rôznych prostrediach.
- **Technologická integrácia:** Začleniť digitálne nástroje a platformy do komunikačného vyučovania. Využite videokonferencie, online nástroje na spoluprácu a multimediálne zdroje na simuláciu scenárov komunikácie v reálnom svete. Tento prístup rozvíja digitálne komunikačné zručnosti učiacich sa a pripravuje ich na digitálne pracovisko.
- **Konštruktívna spätná väzba a reflexia:** Poskytnite učiacim sa konštruktívnu spätnú väzbu o ich komunikačných schopnostiach, písomnú aj verbálnu. Podporujte sebareflexiu a sebahodnotenie, čo umožňuje učiacim sa identifikovať oblasti na zlepšenie a rozvíjať stratégie na zvýšenie efektívnosti komunikácie.
- **Medzikultúrna komunikácia:** Podporujte medzikultúrne komunikačné zručnosti tým, že učiacim sa predstavíte rôzne kultúrne perspektívy a komunikačné štýly. Povzbudzujte učiacich sa, aby ocenili kultúrne rozdiely, prispôbili svoj komunikačný prístup a preukázali kultúrnu citlivosť vo svojich interakciách.

7.2.2 Výzvy / bariéry

V oblasti komunikácie existujú rôzne výzvy a bariéry, s ktorými sa môžu učitelia stretnúť. Je dôležité, aby vzdelávatelia riešili tieto výzvy, aby uľahčili efektívny rozvoj komunikačných zručností. Niektoré z výziev a prekážok zahŕňajú:

- **Obmedzené sebauvedomenie:** Niektorí učitelia sa môžu mať obmedzené sebauvedomenie, pokiaľ ide o ich vlastné komunikačné štýly, silné stránky a oblasti na zlepšenie. Nemusia rozpoznať vplyv svojej komunikácie na ostatných alebo pochopiť, ako prispôbiť svoju komunikáciu rôznym situáciám a publiku.
- **Jazykové bariéry:** Komunikácii môžu brániť jazykové bariéry, najmä v multikultúrnom alebo viacjazyčnom prostredí. Učitelia sa, ktorí neovládajú vyučovací jazyk, môžu mať problémy s jasným vyjadrením alebo s efektívnym porozumením ostatným. Jazykové bariéry môžu brániť efektívnej komunikácii a brániť porozumeniu.
- **Nesprávna interpretácia a nesprávna komunikácia:** Komunikácia zahŕňa odosielanie aj prijímanie správ. Nesprávna interpretácia a nesprávna komunikácia môže nastať v dôsledku rozdielov vo vnímaní, kultúrnych kontextoch, neverbálnych narážkach alebo používaní

jazyka. Učiaci sa si musia rozvíjať zručnosti, aby minimalizovali nedorozumenia a podporovali jasnosť v komunikácii.

- **Výzvy v oblasti digitálnej komunikácie:** V dnešnom digitálnom veku sa učiaci sa musia orientovať aj v výzvach online komunikačných platforiem, ako sú textové správy, e-maily a sociálne médiá. Týmto médiám chýbajú neverbálne podnety a môžu viesť k nesprávnej komunikácii alebo nedorozumeniam (Venter, 2019). Vzdelávatelia musia pomôcť učiacim sa pochopiť nuansy digitálnej komunikácie a rozvíjať vhodné zručnosti pre efektívne online interakcie.

7.2.3 Úloha lektora

Lektori zohrávajú kľúčovú úlohu pri kultivácii efektívnych komunikačných zručností u učiacich sa. Vytvárajú prostredie, ktoré povzbudzuje učiacich sa, aby komunikovali s istotou, aktívne sa zapájali do diskusií a kriticky analyzovali informácie. Niektoré kľúčové úlohy lektorov pri podpore komunikačných zručností zahŕňajú:

- **Vytváranie podporného prostredia:** Vzdelávatelia vytvárajú bezpečné a inkluzívne vzdelávacie prostredie, ktoré podporuje otvorený dialóg, rešpektujúcu komunikáciu a skúmanie rôznych perspektív. Vytvorením atmosféry dôvery a povzbudenia vzdelávatelia umožňujú učiacim sa vyjadriť svoje myšlienky, zapojiť sa do konštruktívnych diskusií a rozvíjať efektívne komunikačné zručnosti.
- **Podpora aktívnej angažovanosti:** Vzdelávatelia podporujú aktívnu angažovanosť v komunikačných aktivitách a odchádzajú od tradičnej výučby založenej na prednáškach. Uľahčujú skupinové diskusie, spoločné projekty a cvičenia na riešenie problémov, ktoré vyžadujú, aby sa učiaci aktívne podieľali na vlastnom učení. Tento prístup podporuje hlbšie pochopenie komunikačných konceptov, nezávislé myslenie a kritické myslenie.
- **Poskytovanie poradenstva a mentorstva:** Vzdelávatelia slúžia ako mentori a sprievodcovia na ceste k rozvoju efektívnych komunikačných zručností. Poskytujú poradenstvo, spätnú väzbu a konštruktívnu kritiku, aby pomohli učiacim sa zlepšiť ich komunikačné schopnosti. Prostredníctvom otázok a výziev, ktoré vyvolávajú zamyslenie, vzdelávatelia povzbudzujú učiacich sa, aby sa hlbšie ponorili do svojich komunikačných procesov a zlepšili svoje zručnosti.
- **Začlenenie scenárov zo skutočného sveta:** Vzdelávatelia spájajú komunikačné zručnosti s kontextom reálneho sveta, aby demonštrovali praktickú hodnotu efektívnej komunikácie. Začlenením aktuálnych udalostí, prípadových štúdií a scenárov zo skutočného života do učebných osnov, vzdelávatelia pripravujú učiacich sa na komunikačné výzvy, s ktorými sa budú stretávať pri ich budúcom osobnom a profesionálnom snažení.

Podporovaním kultúry bádania, zvedavosti a intelektuálnej nezávislosti vzdelávatelia umožňujú učiacim sa stať sa efektívnymi komunikátormi, ktorí sa dokážu prispôbiť rôznym situáciám, inovovať a zmysluplne prispievať spoločnosti.

7.2.4 Podpora komunikácie vo vzdelávaní

Výučba podporujúca komunikáciu je navrhnutá tak, aby rozvíjala komunikačné zručnosti učiacich sa a podporovala hlboké premýšľanie o komunikačnom procese. Tu sú niektoré kľúčové vlastnosti takejto triedy:

- **Aktívne zapojenie:** V triede zlepšujúcej komunikáciu sa učitelia aktívne zapájajú do komunikačných aktivít. Zapájajú sa do diskusií, debát a spoločných projektov, čo umožňuje praktické skúsenosti a interakciu s komunikačnými konceptmi.
- **Dôraz na efektívnu komunikáciu:** Trieda sa zameriava na rozvoj efektívnych komunikačných zručností vrátane aktívneho počúvania, jasného vyjadrovania myšlienok, neverbálnej komunikácie a prispôsobivosti rôznym kontextom a publiku.
- **Otvorené otázky:** Lektori používajú otvorené otázky na stimuláciu kritického myslenia a povzbudenie učiacich sa, aby poskytovali premyslené a dobre odôvodnené odpovede. Otvorené otázky podporujú plynulosť, kreativitu a hlbšie skúmanie komunikačných konceptov a stratégií.
- **Spolupráca:** V triede sa kladie dôraz na spoluprácu medzi učiacimi sa, poskytuje príležitosti na skupinovú prácu a spoločné riešenie problémov. Spolupráca zlepšuje komunikačné schopnosti podporou rôznych perspektív, tímovej práce a výmeny nápadov.
- **Hodnotenie komunikačných zručností:** Lektori hodnotia komunikačné zručnosti učiacich sa spolu s ich znalosťami obsahu. Hodnotenie môže zahŕňať úlohy, ktoré vyžadujú, aby učitelia sa preukázali efektívnu komunikáciu v rôznych formátoch, ako sú prezentácie, diskusie alebo písomná komunikácia.
- **Relevantnosť pre skutočný svet:** Učebne podporujúce komunikáciu spájajú komunikačné zručnosti s príkladmi a kontextami z reálneho sveta. Učitelia sa aplikujú svoje komunikačné zručnosti na autentické problémy a scenáre, čím hlbšie pochopia význam a praktické uplatnenie efektívnej komunikácie.
- **Kreativita:** Učitelia sa sú povzbudzovaní k tvorivému mysleniu a inováciám vo svojich komunikačných prístupoch. Skúmajú rôzne metódy, štýly a médiá, aby vyjadrili svoje nápady a efektívne zapojili svoje publikum.
- **Riešenie problémov:** Trieda zahŕňa aktivity zamerané na riešenie problémov, ktoré od učiacich sa vyžadujú, aby identifikovali komunikačné výzvy, analyzovali ich a vyvinuli efektívne riešenia. Učitelia sa pri riešení komunikačných problémov berú do úvahy viaceré perspektívy a uhly pohľadu a uplatňujú zručnosti kritického myslenia na ich riešenie.
- **Bezpečné a podporné vzdelávacie prostredie:** Učebňa podporujúca komunikáciu podporuje bezpečné a podporné prostredie, kde sa učitelia sa cítia pohodlne pri vyjadrovaní svojich názorov, myšlienok a emócií. Lektori podporujú rešpekt, aktívne počúvanie a konštruktívnu spätnú väzbu, čím vytvárajú atmosféru podporujúcu otvorenú komunikáciu.

Stručne povedané, trieda podporujúca komunikáciu uprednostňuje aktívne zapojenie, kritické myslenie, spoluprácu a aplikáciu efektívnych komunikačných zručností v kontexte skutočného sveta. Prostredníctvom týchto charakteristík si učitelia sa rozvíjajú potrebné komunikačné zručnosti na úspešné zvládnutie rôznych medziľudských a profesionálnych interakcií (Sheward et al., 2022; Mishkind, 2016).

7.2.5 Hodnotenie

Hodnotenie komunikačných zručností v triede je nevyhnutné na posúdenie pokroku učiacich sa a pochopenia komunikačných konceptov. Konfrontácia správania iniciuje proces učenia a mala by byť podporená zmysluplnou spätnou väzbou prostredníctvom priameho pozorovania (Vleuten, van den Eertwegh, Girolodi, 2019). Vzdelávatelia môžu hodnotiť rozvoj komunikačných zručností prostredníctvom nasledujúcich metód:

- **Kladenie otvorených otázok:** Namiesto jednoduchého testovania vedomostí učiacich sa môžu lektori klásť otvorené otázky, ktoré vyžadujú, aby učitelia sa analyzovali, hodnotili a formulovali svoje myšlienky na komunikačné témy. Povzbudzovaním učiacich sa, aby poskytovali dobre odôvodnené odpovede a podporovali svoje odpovede dôkazmi, môžu vzdelávatelia posúdiť zručnosti učiacich sa kritického myslenia a ich schopnosť efektívne aplikovať komunikačné princípy.
- **Priradovanie projektov a prezentácií:** Priradovanie projektov a prezentácií umožňuje učiacim sa aplikovať svoje komunikačné zručnosti na situácie v reálnom svete. Lektori by mali poskytnúť jasné kritériá a očakávania pre tieto úlohy, hodnotiť schopnosť učiacich sa efektívne komunikovať, organizovať svoje myšlienky a prezentovať informácie koherentným a pútavým spôsobom. Táto metóda hodnotenia tiež hodnotí kreativitu a plynulosť komunikácie učiacich sa.
- **Vedenie diskusií a diskusií:** Debaty a diskusie poskytujú učiacim sa príležitosť precvičiť si svoje komunikačné schopnosti prezentovaním argumentov, kritickým hodnotením dôkazov a zvažovaním rôznych perspektív. Lektori môžu pozorovať schopnosť učiacich sa analyzovať a vyhodnocovať informácie v reálnom čase, hodnotiť ich aktívnu účasť v diskusiách a hodnotiť ich schopnosť efektívne komunikovať svoje myšlienky.
- **Vzájomné hodnotenie:** Vzájomné hodnotenie môže byť cenným nástrojom pri hodnotení komunikačných zručností. Zapojením učiacich sa do hodnotenia práce ich kolegom a poskytovaním spätnej väzby lektori podporujú prostredie na učenie sa kolaboratívne a poskytujú učiacim sa rôzne pohľady na komunikačný proces. Táto metóda hodnotenia povzbudzuje učiacich sa, aby kriticky zhodnotili svoje vlastné komunikačné schopnosti porovnaním s kolegami.

Je dôležité poznamenať, že hodnotenie komunikačných zručností by malo byť skôr priebežným procesom než jednorazovou udalosťou. Lektori by sa mali snažiť vytvoriť kultúru skupiny, ktorá podporuje aktívnu komunikáciu, kritické myslenie a pravidelné príležitosti pre učiacich sa na precvičovanie a rozvoj ich komunikačných zručností.

7.3 Osvedčené postupy/aplikácie vo vzdelávaní dospelých

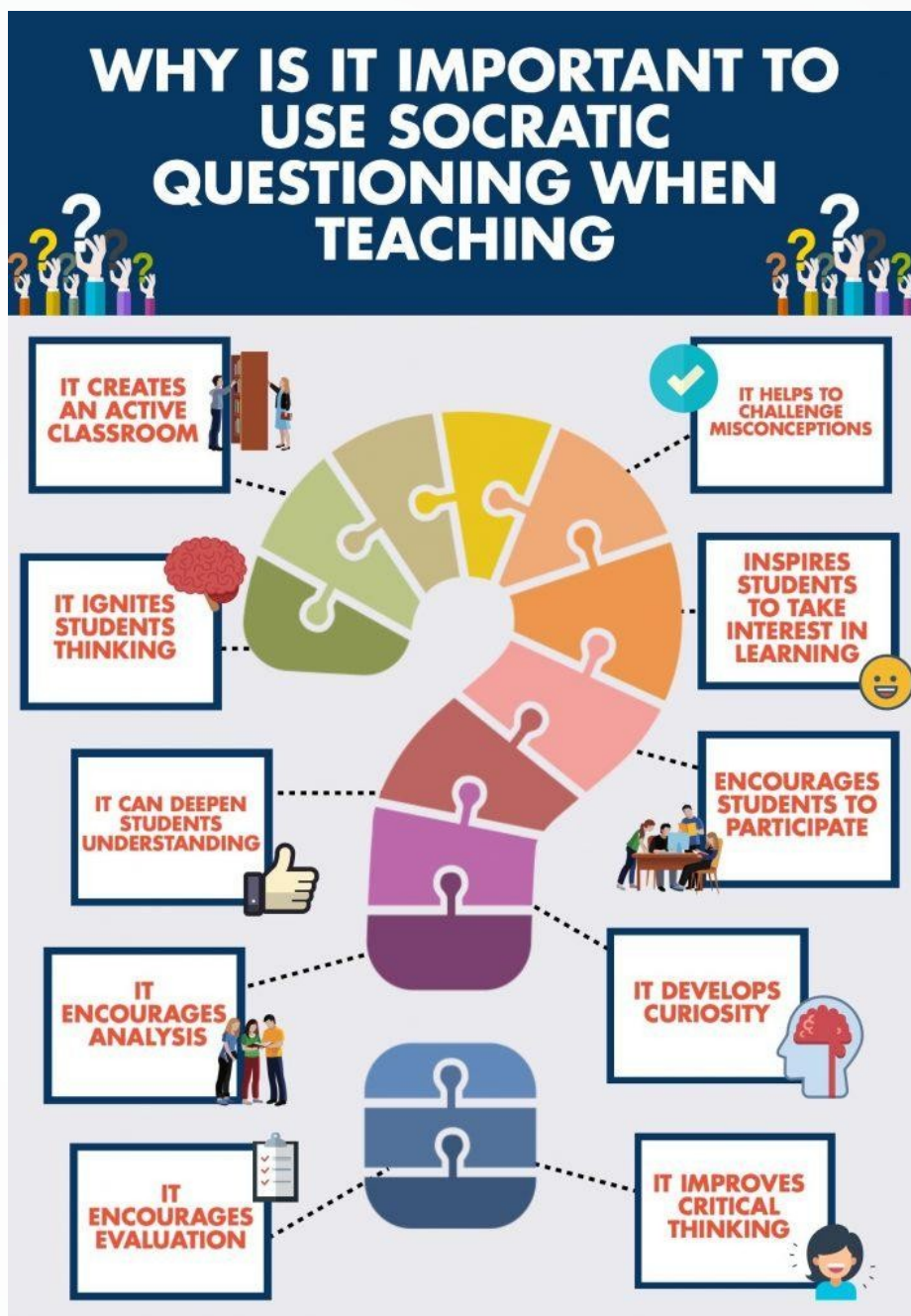
Vo vzdelávaní dospelých je získanie kritického myslenia a komunikačných zručností rozhodujúce z dôvodu obmedzeného času na rozvoj zručností. Jednou z účinných aplikácií kritického myslenia vo vzdelávaní dospelých je metóda Sokratovskej otázky. Táto metóda, inšpirovaná vyučovacím štýlom

Sokrata, vedie učiacich sa sériou podnetných otázok, aby spochybňovala predpoklady, stimulovala hĺbkovú analýzu a podporovala zmysluplný dialóg.

Cieľom metódy Sokratovskej otázky je zlepšiť zručnosti kritického myslenia tým, že povzbudzuje učiacich sa, aby skúmali svoje presvedčenia, skúmali rôzne perspektívy a rozvíjali logické uvažovanie. Na efektívne uplatnenie tejto metódy v praxi môžu vzdelávatelia postupovať podľa týchto krokov:

- **Vytvorte bezpečné vzdelávacie prostredie:** Vytvorte podporné a rešpektujúce prostredie v triede, kde sa dospelí učitelia cítia pohodlne pri vyjadrovaní svojich myšlienok. Podporujte otvorený dialóg a ubezpečte učiacich sa, že ich príspevky sú cenené.
- **Položte otázky na zamyslenie:** Pýtajte sa otvorené otázky, ktoré spochybňujú predpoklady, podporujú analýzu a stimulujú kritické myslenie. Tieto otázky by mali ísť nad rámec jednoduchých faktických odpovedí a povzbudzovať učiacich sa, aby poskytovali dôkazy, zvažovali alternatívne názory a skúmali zložité koncepty.
- **Poskytnite čas na reflexiu:** Poskytnite dospelým učiteľom dostatok času na spracovanie a uvažovanie o položených otázkach. Chvilky ticha umožňujú hlboké premýšľanie a dávajú učiteľom príležitosť formulovať premyslené odpovede.
- **Podporovať diskusiu a dialóg:** Uľahčovať diskusie, kde môžu dospelí učitelia sa komunikovať svoje myšlienky, reagovať na rôzne perspektívy a vytvárať argumenty založené na dôkazoch. Podporujte úctivú diskusiu, spochybňujte uvažovanie a propagujte rozširovanie myšlienok prostredníctvom dialógu.
- **Skúmanie jasnosti a dôkazov:** Použite doplňujúce otázky na skúmanie učiteľov na ďalšie objasnenie, dôkazy a logické uvažovanie podporujúce ich argumenty. To pomáha učiteľom sa rozvíjať efektívnu artikuláciu svojich myšlienok, kritické hodnotenie informácií a zdokonaľovanie svojich schopností uvažovania.
- **Poskytnite spätnú väzbu a riadenú reflexiu:** Ponúknite konštruktívnu spätnú väzbu o odpovediach učiteľov, zdôraznite silné stránky a oblasti na zlepšenie. Povzbudzujte učiteľov sa, aby premýšľali o svojich procesoch myslenia, hodnotili účinnosť svojich argumentov a zvažovali alternatívne názory.
- **Prípojte sa k aplikáciám v reálnom svete:** Spojte metódu Socratic Questioning so scenármi a aplikáciami komunikácie v reálnom svete. Pomôžte dospelým učiteľom sa pochopiť praktický význam kritického myslenia a komunikačných zručností tým, že preskúmate, ako ich možno uplatniť v ich osobnom živote, profesionálnom úsilí a interakciách s ostatnými.

Implementáciou metódy Sokratovho kladenia otázok ako vyučovacej praxe môžu vzdelávatelia podporiť kultúru triedy, ktorá si cení kritické myslenie a komunikačné zručnosti, umožňujúc dospelým učiteľom sa zapojiť sa do zmysluplného dialógu a rozvíjať svoje komunikačné schopnosti (Merriam, 2004; Katsara & De Witte, 2019).

Questioning', in Allison, S. and Tharby, A., 2017. Making Every Lesson Count. Carmarthen: Crown House.

Referencie

- Venter, E. (2019). Challenges for meaningful interpersonal communication in a digital era. HTS Teologiese Studies / Theological Studies. 75. 10.4102/hts.v75i1.5339.
- Poláková, M. et al. (2023). Soft skills and their importance in the labour market under the conditions of Industry 5.0. *Heliyon*, Volume 9, Issue 8. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e18670>.
- Al Shatti, L., Bischoff, J. E., & Willy, Ch. J. (2017). Investigating the effectiveness of team communication and the balance of member contributions on knowledge acquisition. *Knowledge Management Research & Practice*, 16(1), 51–65. <https://doi.org/10.1080/14778238.2017.1405775>
- Thornhill-Miller, B. et al. (2023). Creativity, Critical Thinking, Communication, and Collaboration: Assessment, Certification, and Promotion of 21st Century Skills for the Future of Work and Education. *J Intell.* 15; 11(3):54. doi: 10.3390/jintelligence11030054. PMID: 36976147; PMCID: PMC10054602
- Sheward, K., Rogers-Shaw, C., & Park, T. W. (2022). Creating Connection by Design: Supporting Adult Learners by Building Inclusive Online Academic Communities. *Adult Education Research Conference*. <https://newprairiepress.org/aerc/2022/papers/27>
- Mishkind, A. (2016). Adult Education: What Makes Teaching Effective? Research Brief No. 13, July 2016. California Department of Education. https://www.calpro-online.org/documents/CALPRO_BRIEF_13_508.pdf
- van der Vleuten, C., van den Eertwegh, V. & Giroldi, E. (2019). Assessment of communication skills. *Patient Education and Counseling*, Volume 102, Issue 11, 2110-2113. <https://doi.org/10.1016/j.pec.2019.07.007>
- Katsara, O., & De Witte, K. (2019). How to use Socratic questioning in order to promote adults' selfdirected learning. *Studies in the Education of Adults*, 51(1), 109-129. <https://doi.org/10.1080/02660830.2018.1526446>
- Merriam, S.B. (2004). The role of cognitive development in Mezirow's transformational learning theory. *Adult education quarterly*, 55 (1), 60–68.

Suggested resources

- Adler, R. B., Elmhurst, J. M., & Lucas, K. (2020). *Communicating at work: Principles and practices for business and the professions*. McGraw-Hill Education.
- Hargie, O. (Ed.). (2016). *The handbook of communication skills*. Routledge.
- Burgoon, J. K., Guerrero, L. K., & Floyd, K. (2016). *Nonverbal communication*. Routledge.
- Beebe, S. A., Beebe, S. J., & Ivy, D. K. (2018). *Communication: Principles for a Lifetime* (7th ed.). Pearson.
- Beebe, S. A., Beebe, S. J., & Redmond, M. V. (2016). *Interpersonal Communication: Relating to Others* (8th ed.). Pearson.
- [Communication - Basics and Importance](#)
- [How to speak so that people want to listen | Julian Treasure | TED](#)
- [The Power of Nonverbal Communication | Joe Navarro | TEDxManchester](#)
- [Communication Skills Training Courses](#)

- [Free Online Communication Skills Courses | Alison](#)

CONVERT YOUR FUTURE

Co-funded by
the European Union